

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, lipanj 2014.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 2., članku 52. te članku 69. stavku 3. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 - pročišćeni tekst i 5/2014 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003 - ispravak, 87/2009, 88/2010, 61/2011, 25/2012, 136/12 i 157/13) uređuju se vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, koncesije i koncesijska odobrenja na kulturnim dobrima, mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspekcijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja u vezi sa zaštitom i očuvanjem kulturnih dobara.

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisan je postupak utvrđivanja svojstva kulturnoga dobra te je propisano da se u rješenju kojim se utvrđuje svojstvo nepokretnoga kulturnoga dobra obvezno utvrđuju prostorne međe kulturnoga dobra koje se zaštićuje, a dostavlja se nadležnom katastru i sudu radi zabilježbe u zemljišnim knjigama. Ova odredba u praksi je različito provedena od strane nadležnih sudova, te je stoga trebalo precizirati da se u zemljišnu knjigu upisuju sve čestice unutar prostornih međa kulturnoga dobra.

Nadalje, za postupak utvrđivanja zaštite i postupak prestanka svojstva kulturnoga dobra propisana su različita pravila na način da se za prestanak svojstva kulturnoga dobra traži i prethodno mišljenje Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra, stoga u praksi nastaju poteškoće u primjeni posebno kada se radi o građevinama unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina, tako da je te postupke potrebno ujednačiti s obzirom da se za utvrđivanje svojstva kulturnoga dobra ne traži mišljenje navedenog Vijeća.

Odredbom članka 37. stavka 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisana je obveza vlasnika da, ako namjerava prodati kulturno dobro, mora ga najprije istodobno ponuditi Republici Hrvatskoj, županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini na čijem se području to kulturno dobro nalazi navodeći cijenu i druge uvjete prodaje (pravo prvokupa). Budući da unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline redovito postoje novije zgrade koje nisu pojedinačno zaštićene i ne moraju zasebno imati potvrđena spomenička svojstva, potrebno je takve zgrade s obzirom na starost izuzeti od pravila o pravu prvokupa navedenih javnopravnih ovlaštenika jer ne postoji opravdani javni interes za takav njihov pravni režim u prometu.

Za osiguranje naplate sredstava koja su iz državnog, županijskog, gradskog, odnosno općinskog proračuna uložena u zaštitu i očuvanje nepokretnog kulturnoga dobra osniva se zakonsko založno pravo u korist ulagatelja prema članku 42. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Sukladno tome, osnivanje zakonskog založnog prava predviđeno je za sve korisnike sredstava iz državnog proračuna, što se osobito pokazalo upitnim kod objekata

vjerskih zajednica (crkve i dr.), budući da vjerske zajednice odbijaju prihvatiti sredstva zbog ovakvih pravila sufinanciranja obnove objekata koji služe u vjerske svrhe, te traže izuzeće od ovih pravila.

Također, navedenim Zakonom, člancima 43.a do 43.k, uređeno je područje koncesija i koncesijskih odobrenja na kulturnim dobrima. Međutim, nije uređeno kako treba postupiti kada kulturno dobro čini dio projekta zajedno sa drugim nekretninama za koje se ne daje koncesija već osniva pravo građenja ili pravo služnosti ili se one daju u zakup, a različiti su nositelji prava vlasništva i različito trajanje ovih prava. Nadalje, člankom 43. b i 43.c propisan je postupak davanja koncesije koji pojmovno treba uskladiti sa novim Zakonom o koncesijama, kao i utvrditi što obuhvaća naknada za koncesiju kada se za investitora osniva i pravo građenja i služnosti.

Sukladno Zakonu o koncesijama, rokovi na koje se daje koncesija utvrđuju se posebnim propisima kojima se uređuju koncesije. S obzirom da su posebnim propisima različito određeni rokovi na koje se može dati koncesija, u praksi dolazi do poteškoća u realizaciji većih projekata kod kojih je potrebno ishoditi koncesiju, zasnovati pravo građenja ili pravo služnosti prema posebnim propisima kojima su različito propisani rokovi na koje se koncesija daje ili osnivaju ova prava, kao i davatelji koncesije i ovih prava. Tako se koncesija na kulturnom dobru može dati na vrijeme od pedeset godina, dok je primjerice, Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 158/2003, 100/2004, 141/2006 i 38/2009) propisano da se koncesija daje na rok od 5 do 99 godina, te se uređuju posebni rokovi na koje se daje koncesija u pojedinim slučajevima, a imajući u vidu da i pomorsko dobro može imati svojstvo kulturnog dobra. Isto tako se pravo građenja može zasnovati na vrijeme do 99 godina prema Uredbi o osnivanju prava građenja i prava služnosti na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 10/2014). U tom smislu potrebno je uskladiti vrijeme trajanja ovih koncesija odnosno prava, te stoga postoji potreba produljenja roka na koji se može dati koncesija za gospodarsko iskorištavanje kulturnih dobara kako bi se ujednačili rokovi za davanje koncesije u slučajevima projekata kojima je obuhvaćeno kulturno dobro, ali i druge vrste dobra (primjerice pomorsko), sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i po posebnom zakonu. Uz to, potrebno je urediti pitanje postupanja kada je više davatelja koncesije na kulturnom dobru u realizaciji određenog projekta, koji uključuje i osnivanje prava građenja i prava služnosti, a radi se o nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, županije, Grada Zagreba, gradova i općina. U tom slučaju se sporazumom mogu urediti međusobni odnosi i jedinstvena provedba postupka davanja koncesije.

Imajući u vidu zakonske izmjene u području prostornog uređenja i gradnje, novi Zakon o gradnji (Narodne novine, broj 153/13) i Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 153/13), potrebno je odgovarajuće urediti utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole i građevinske dozvole, te izdavanje prethodnog odobrenja za radnje koje bi mogle prouzročiti promjene na kulturnom dobru, odnosno koje bi mogle naručiti cjelovitost kulturnog dobra.

S obzirom da navedeni propisi predviđaju izradu konzervatorskog elaborata koja prethodi izradi glavnog projekta, odnosno pojedinih projekata koje sadrži, ovisno o vrsti građevine, odnosno radova (članak 69. stavak 2. Zakona o gradnji), definiciju navedenog elaborata i njegovu izradu predlaže se urediti izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Važeće odredbe Zakona uređuju pitanje prometa kulturnim dobrima (izvoz i uvoz kulturnih dobara, davanje odobrenja za obavljanje poslova prometa kulturnim dobrima) ali ne uređuju nadzor nad prometom kulturnim dobrima, vođenjem evidencije trgovaca i drugih fizičkih i pravnih osoba koje se bave prometom kulturnim dobrima, imajući u vidu različite

oblike protupravnog postupanja u ovom području koje je potrebno spriječiti. Provođenje nadzora nad prometom kulturnim dobrima uobičajena je praksa i u drugim članicama EU (Slovenija, Francuska).

Sastav i način imenovanja Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra kao tijela koje je osnovano radi praćenja i unaprjeđivanja stanja kulturnih dobara potrebno je urediti na način da se omogući imenovanje istaknutih stručnjaka u to tijelo, a imajući u vidu da to tijelo ima većinu članova koji su članovi po položaju kao ravnatelji određenih institucija, koje izravno većim dijelom ne provode ovaj Zakon.

Naposljetku, sukladno predloženim izmjenama i dopunama, potrebno je također uskladiti prekršajne odredbe Zakona.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim zakonom

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređuju se sljedeća pitanja:

- definira se pojam konzervatorskog elaborata koji se prema potrebi izrađuje u postupku utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra;
- propisuje se obveza upisa u zemljišnu knjigu i katastar zemljišno-knjižnih svojstva kulturnoga dobra i zemljišno-knjižnih čestica unutar prostornih međa kulturnoga dobra;
- precizira se dostava i način dostave rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra putem javne objave kada su drugi oblici dostave nemogući ili neprikladni;
- briše se odredba Zakona prema kojoj je za donošenje rješenja o prestanku svojstva kulturnoga dobra potrebno pribaviti prethodno mišljenje Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra;
- briše se odredba prema kojoj se temeljem potvrde nadležnog tijela o provedbi mjera zaštite može ostvariti pravo na naknadu radi ograničenja prava vlasništva, s obzirom da se potvrdom ne može odlučiti o navedenoj naknadi;
- preciziraju se odredbe o pravu prvokupa, tako da se ono neće primjenjivati na zgrade koje nisu starije od pedeset godina i nisu pojedinačno zaštićeno kulturno dobro, a nalaze se unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina;
- propisuje se da se odredba o zasnivanju zakonskog založnog prava radi osiguranja naplate povrata sredstava uložених iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne primjenjuje na nepokretna kulturna dobra u vlasništvu vjerskih zajednica koja se koriste za vjerske svrhe;
- usklađuju se odredbe o davanju koncesije sa Zakonom o koncesijama, te se produljuje vrijeme na koje se daje koncesija na kulturnom dobru;
- uređuje se utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole i građevinske dozvole;
- uređuje se utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra za gradnju jednostavnih i drugih građevina te radova unutar kulturno-povijesne cjeline za koje nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu;
- uređuje se izdavanje prethodnog odobrenja za radnje koje bi mogle prouzročiti promjene na kulturnom dobru, odnosno koje bi mogle narušiti cjelovitost kulturnoga dobra;
- uređuje se postupanje nadležnog tijela u slučaju kada investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru za koje je potrebna građevinska dozvola, prethodno odobrenje ili potvrda glavnog projekta odnosno poduzme

- radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno građevinskoj dozvoli, prethodnom odobrenju ili potvrđenom glavnom projektu;
- uređuje se postupanje nadležnog tijela ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora;
- propisuje se način provođenja nadzora nad prometom pokretnih kulturnih dobara;
- uređuje se sastav i način imenovanja Hrvatskoga vijeća za kulturna dobara;
- uređuju se prekršajne odredbe.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Donošenjem predloženog Zakona:

- ujednačit će se postupak utvrđivanja svojstva kulturnog dobra i postupak utvrđivanja prestanka svojstva kulturnog dobra;
- ograničit će se pravo prvokupa u pogledu građevina unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina koje nisu pojedinačno zaštićene kao kulturno dobro, tako da se to pravo primjenjuje samo na građevine starije od pedeset godina;
- nepokretno kulturno dobro u vlasništvu vjerske zajednice namijenjeno vjerskoj svrsi u koje su uložena sredstva iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izuzet će se od primjene odredbi o osnivanju zakonskog založnog prava kojim se osigurava povrat uložених sredstava za slučaj prodaje;
- uskladit će se odredbe o davanju koncesija sa Zakonom o koncesijama, te produljiti vremenski rok na koji se može dati koncesija na kulturnom dobru s pedeset na najdulje devedeset i devet godina;
- uredit će se postupanje u slučaju kada postoje različiti pravni režimi i ovlaštenici u pogledu davanja koncesija, zasnivanja prava građenja i prava služnosti te davanja u zakup za kulturno dobro i druge nekretnine koje su dio određenog projekta, te će se precizirati sadržaj naknade za koncesiju u slučaju da koncesija obuhvaća pravo građenja i pravo služnosti;
- uredit će se način utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole i građevinske dozvole;
- uredit će se utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra za gradnju jednostavnih i drugih građevina te radova unutar kulturno-povijesne cjeline za koje nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu;
- uredit će se izdavanje prethodnog odobrenja za radnje koje bi mogle prouzročiti promjene na kulturnom dobru, odnosno koje bi mogle narušiti cjelovitost kulturnoga dobra;
- uredit će se postupanje nadležnog tijela u slučaju kada investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru za koje je potrebna građevinska dozvola, prethodno odobrenje ili potvrda glavnog projekta odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno građevinskoj dozvoli, prethodnom odobrenju ili potvrđenom glavnom projektu;
- uredit će se postupanje nadležnog tijela ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora;
- uvest će se nadzor nad prometom pokretnih kulturnih dobara, uvođenjem upisnika trgovaca i drugih fizičkih i pravnih osoba koje obavljaju djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima, te evidencije tih osoba o nabavi i prodaji, sa svrhom prikupljanja podataka i utvrđivanja slijeda nabave i prodaje kako bi se spriječilo protupravno postupanje u prometu pokretnim kulturnim dobrima;

- utvrdit će se sastav i način imenovanja Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra;
- uredit će se prekršajne odredbe.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku imajući u vidu potrebu da se odredbe Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnim dobrima žurno usklade sa Zakonom o koncesijama, Zakonom o gradnji i Zakonom o prostornom uređenju kako bi se osigurala provedba mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara te ostvarili uvjeti za nesmetanu eventualnu realizaciju investicijskih projekata vezanih za kulturna dobra.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine”, broj 69/99, 151/03, 157/03- ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12 i 157/13) u članku 6. točki 9. na kraju rečenice točka se zamjenjuje zarezom te se dodaje nova točka 10. koja glasi:

„10. konzervatorski elaborat je stručni dokument koji se izrađuje za potrebe zahvata na pojedinačno zaštićenoj građevini u slučaju promjena koje mogu utjecati na tehničko stanje odnosno svojstva kulturnog dobra, te za postojeću građevinu ili planiranu izgradnju unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline na lokaciji koja je od interesa za očuvanje svojstava kulturno-povijesne cjeline,“.

Dosadašnja točka 10. postaje točka 11.

Članak 2.

U članku 12. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

„Rješenjem kojim se utvrđuje svojstvo nepokretnog kulturnog dobra obvezno se utvrđuju prostorne međe kulturnoga dobra koje se zaštićuje, a dostavlja se nadležnom katastru i sudu radi zabilježbe svojstva kulturnoga dobra i prostornih međa kulturnoga dobra u zemljišnim knjigama, te lučkoj kapetaniji kada se rješenje o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra odnosi na podvodno arheološko nalazište.

Dostava rješenja iz stavka 1. ovoga članka u slučaju kada se utvrđuje svojstvo kulturnoga dobra za kulturno-povijesne cjeline i arheološka nalazišta obavlja se objavom rješenja u dnevnim novinama koje izlaze na području na kojem se nekretnina nalazi.“.

Članak 3.

U članku 15. stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 2. i 3.

Članak 4.

U članku 25. stavak 2. briše se.

Članak 5.

U članku 34. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Namjenu i način uporabe nepokretnog kulturnoga dobra rješenjem utvrđuje nadležno tijelo po prethodno pribavljenom mišljenju gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika ili općinskog načelnika. Ne dostavi li gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski

načelnik mišljenje u roku od 30 dana od dana dostave zahtjeva za mišljenje, nadležno tijelo utvrdit će namjenu i način uporabe nepokretnog kulturnog dobra, bez pribavljenog mišljenja.“

Članak 6.

Članak 37. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Vlasnik koji namjerava prodati kulturno dobro, osim građevine ne starije od pedeset godina koja se nalazi unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline i nema status pojedinačno zaštićenog kulturnoga dobra, dužan ga je najprije istodobno ponuditi Republici Hrvatskoj, županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini na čijem se području to kulturno dobro nalazi, navodeći cijenu i druge uvjete prodaje.“.

Članak 7.

U članku 42. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na nepokretno kulturno dobro u vlasništvu vjerske zajednice koje se koristi za vjerske svrhe.“.

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 8.

U članku 43.a stavak 4. mijenja se i glasi:

„Ako je prije utvrđivanja svojstva kulturnoga dobra ili preventivno zaštićenog dobra, započet postupak radi davanja koncesije ili osnivanja prava građenja, prava služnosti odnosno davanja u zakup prema posebnom propisu, neće se provoditi postupak davanja koncesije prema ovom Zakonu, pod uvjetom da se koncesionar, nositelj prava građenja, ovlaštenik prava služnosti ili zakupoprimac obveže na provedbu uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe. U vezi s pridržavanjem uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i posljedica kršenja tih uvjeta odgovarajuće se primjenjuju odredbe članaka 43.f i 43.i ovoga Zakona.“.

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

„Ako kulturno dobro čini dio određenog projekta zajedno s drugom nekretninom na kojoj se treba osnovati pravo građenja, pravo služnosti ili nekretninu treba dati u zakup prema posebnom propisu, za kulturno dobro se neće provoditi postupak davanja koncesije prema ovom Zakonu te se može provesti postupak osnivanja prava građenja, prava služnosti odnosno davanja u zakup prema posebnom propisu, pod uvjetom da se nositelj prava građenja, ovlaštenik prava služnosti odnosno zakupoprimac obveže na provedbu uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe. U vezi s pridržavanjem uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i posljedica kršenja tih uvjeta odgovarajuće se primjenjuju odredbe članaka 43.f i 43.i ovoga Zakona.“.

Članak 9.

Članak 43.b mijenja se i glasi:

„Koncesija se daje na temelju provedenoga javnog prikupljanja ponuda.

Za kulturna dobra u vlasništvu Republike Hrvatske obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje ministarstvo nadležno za kulturu, a za kulturna dobra u vlasništvu županije, Grada Zagreba, grada ili općine obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje nadležno tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine.

Obavijest o namjeri davanja koncesije pored podataka propisanih Zakonom o koncesijama mora sadržavati i uvjete zaštite i očuvanja kulturnih dobara koje utvrđuje nadležno tijelo te način njihove provedbe od strane koncesionara.

Za kulturno dobro ili kulturna dobra koja čine dio određenog projekta za čiju provedbu se daje koncesija prema odredbama ovoga Zakona i/ili posebnog zakona, sporazumom između davatelja koncesije se može utvrditi da postupak davanja koncesije uključivo sklapanje jedinstvenog ugovora o koncesiji provede jedan od davatelja koncesije ili središnje tijelo državne uprave nadležno za upravljanje državnom imovinom, kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti provedbe određenog projekta, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Iznimno, koncesija se može dati na zahtjev u skladu sa ovim Zakonom, Zakonom o koncesijama i Zakonom o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske.

Uvjeti zaštite i očuvanja kulturnih dobara sastavni su dio odluke o davanju koncesije i ugovora o koncesiji.

Koncesija se daje na određeno vrijeme, ali ne dulje od 99 godina.

Koncesije se upisuju u Upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu i u Registar koncesija koji vodi ministarstvo nadležno za financije.

Ministar nadležan za kulturu pravilnikom propisuje sadržaj i način vođenja Upisnika koncesija.

Uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i način njihove provedbe za kulturno dobro na pomorskom dobru utvrđuje nadležno tijelo prije objave obavijesti o namjeri davanja koncesije na pomorskom dobru sukladno zakonu kojim se uređuje pomorsko dobro.“.

Članak 10.

U članku 43.c stavku 1. riječi: „Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja“ zamjenjuju se riječima: „Odluka o davanju koncesije“.

U stavku 2. riječi: „Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja“ zamjenjuju se riječima: „Odluku o davanju koncesije“.

U stavku 3. riječi: „odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja“ zamjenjuju se riječima: „odluku o davanju koncesije“.

Članak 11.

U članku 43.d stavku 1. riječi: „odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja“ zamjenjuju se riječima: „odluke o davanju koncesije“.

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„Ako koncesija obuhvaća pravo građenja i pravo služnosti sukladno ugovoru o koncesiji, smatra se da naknada utvrđena za koncesiju obuhvaća naknadu za osnivanje prava građenja i prava služnosti, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno.“.

Članak 12.

U članku 43.j stavku 2. riječi: „godinu dana“ zamjenjuju se riječima: „pet godina“.

Članak 13.

Naslov iznad članka 60. i članak 60. mijenjaju se i glase:

„5. Utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole i građevinske dozvole

Članak 60.

„Za zahvate na nepokretnom kulturnom dobru kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra za koje se prema posebnom propisu izdaje lokacijska dozvola, nadležno tijelo na zahtjev zainteresirane osobe prije pokretanja postupka za izdavanje lokacijske dozvole, odnosno tijekom postupka izdavanja te dozvole, utvrđuje posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra. Nadležno tijelo je ovlašteno radi utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra prema potrebi zaključkom odrediti izradu konzervatorskog elaborata.

Konzervatorski elaborat iz stavka 1. ovoga članka koji su izradile ovlaštene specijalizirane pravne i/ili fizičke osobe iz članka 100. ovoga Zakona potvrđuje nadležno tijelo.

Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se ako je predloženi zahvat i konzervatorski elaborat suprotan utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnoga dobra ili svrsi zaštite kulturnoga dobra propisanoj ovim Zakonom.

Posebni uvjeti i potvrda konzervatorskog elaborata iz stavka 1. i 2. ovoga članka nisu upravni akt.“.

Članak 14.

Članak 61. mijenja se i glasi:

„Za poduzimanje radnji na nepokretnom kulturnom dobru kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra za koje se prema posebnom propisu izdaje građevinska dozvola, nadležno tijelo na zahtjev investitora u svrhu izrade glavnog projekta, a prije pokretanja postupka za izdavanje građevinske dozvole, utvrđuje posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra. Nadležno tijelo je ovlašteno radi utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra prema potrebi zaključkom odrediti izradu konzervatorskog elaborata.

Konzervatorski elaborat iz stavka 1. ovoga članka koji su izradile ovlaštene specijalizirane pravne i/ili fizičke osobe iz članka 100. ovoga Zakona potvrđuje nadležno tijelo.

Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se ako su predložene radnje i konzervatorski elaborat suprotni utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnoga dobra ili svrsi zaštite kulturnoga dobra propisanoj ovim Zakonom.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je glavni projekt izrađen u skladu sa ovim Zakonom u pogledu pitanja u vezi s kojima su utvrđeni posebni uvjeti zaštite kulturnoga dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole, nadležno tijelo umjesto posebnih uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, izdaje potvrdu glavnog projekta. Ako glavni projekt nije usklađen s izdanim posebnim uvjetima, zahtjev za izdavanje potvrde glavnog projekta se odbija.

Posebni uvjeti, potvrda konzervatorskog elaborata i potvrda glavnog projekta iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka nisu upravni akt.“.

Članak 15.

Iza članka 61. dodaje se članak 61.a koji glasi:

„Članak 61.a

Za gradnju jednostavnih i drugih građevina i radove unutar kulturno-povijesne cjeline, na pojedinačnom kulturnom dobru kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra za koje sukladno propisu kojim se uređuje gradnja nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu, investitor je dužan prije započinjanja radova pribaviti posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra koje izdaje nadležno tijelo.

Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se ako su predloženi radovi u suprotnosti s utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnoga dobra ili svrhom zaštite kulturnoga dobra propisanom ovim Zakonom.

Za gradnju i radove iz stavka 1. ovoga članka koji se obavljaju na temelju glavnog projekta, investitor je dužan prije započinjanja radova ishoditi potvrdu glavnog projekta koju izdaje nadležno tijelo i kojom utvrđuje da je isti u skladu s ovim Zakonom u pogledu pitanja u vezi s kojima su utvrđeni posebni uvjeti zaštite kulturnoga dobra. Ako glavni projekt nije usklađen s izdanim posebnim uvjetima, zahtjev za izdavanje potvrde glavnog projekta se odbija.

Za gradnju i radove iz stavka 1. ovoga članka koji se ne obavljaju na temelju glavnog projekta, investitor je dužan prije započinjanja radova pribaviti prethodno odobrenje nadležnog tijela.

Posebni uvjeti zaštite kulturnoga dobra i potvrda glavnog projekta iz stavka 1. i 3. ovoga članka, nisu upravni akt.“.

Članak 16.

Članak 62. mijenja se i glasi:

„Radnje koje bi mogle narušiti cjelovitost i/ili prouzročiti promjene na pokretnom kulturnom dobru ili na nepokretnom kulturnom dobru za koje se prema posebnom propisu ne izdaje građevinska dozvola, izuzev onih iz članka 61.a stavka 3. ovoga Zakona koje se poduzimaju na temelju potvrđenog glavnog projekta, mogu se poduzimati uz prethodno odobrenje nadležnog tijela.

Kao radnje iz stavka 1. ovoga članka smatraju se osobito: gradnja i radovi iz članka 61.a stavka 4. ovoga Zakona, konzerviranje, restauriranje, premještanje kulturnoga dobra i drugi slični radovi, rad industrijskih i drugih postrojenja i radilišta, sanacija i adaptacija kulturnoga dobra u smislu ovoga Zakona, kao i građenje ostalih jednostavnih i drugih građevina i radova na području na kojem se nalazi kulturno dobro.

Ministar nadležan za kulturu pravilnikom propisuje dokumentaciju koju je podnositelj dužan priložiti zahtjevu za prethodno odobrenje.

O zahtjevu za prethodno odobrenje nadležno tijelo odlučuje rješenjem.

Žalba na rješenje iz stavka 4. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Prethodno odobrenje iz stavka 1. ovoga članka prestaje važiti istekom roka od tri godine računajući od dana pravomoćnosti prethodnog odobrenja.“.

Članak 17.

Članak 73. mijenja se i glasi:

„Ako investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru za koje je potrebno prethodno odobrenje ili potvrda glavnog projekta iz članka 61.a stavka 3. ovoga Zakona odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno prethodnom odobrenju ili potvrđenom glavnom projektu, nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju ili zahvat. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Ako investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru za koje je potrebna građevinska dozvola, odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno građevinskoj dozvoli, nadležno će tijelo o tome odmah izvijestiti nadležnu građevinsku inspekciju radi daljnjeg postupanja, odnosno u slučaju žurnosti nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju i zahvat do poduzimanja mjera od strane

nadležne građevinske inspekcije sukladno posebnom zakonu. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Nadležno tijelo može u rješenju naložiti osobama iz stavka 1. ovoga članka obvezu povrata kulturnoga dobra u prijašnje stanje uz prijetnju izvršenja na njihov trošak.

Žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja.

Ako osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne obustave započetu radnju ili zahvat na kulturnom dobru, nadležno će tijelo obavijestiti nadležnu policijsku upravu radi sprječavanja daljnje štete na kulturnom dobru i nadležnu građevinsku inspekciju.“.

Članak 18.

Članak 90. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora, izvršenje će provesti nadležno tijelo.“.

Članak 19.

U članku 100. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja, obnove i korištenja kulturnih dobara mogu obavljati samo specijalizirane pravne i fizičke osobe.“.

Članak 20.

Iza članka 101. dodaje se naslov i članci 101.a i 101.b koji glase:

„ 5. Nadzor nad prometom pokretnim kulturnim dobrima

Članak 101. a

Fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima i predmetima iz članka 101.b ovoga Zakona upisuju se u upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu. Svrha vođenja upisnika je prikupljanje podataka radi sprječavanja protupravnog postupanja u prometu kulturnim dobrima.

Fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima dužne su voditi evidenciju nabave i prodaje te drugih pravnih poslova vezanih uz ta kulturna dobra. Svrha evidencije je utvrđivanje slijeda nabave i prodaje kulturnih dobara radi sprječavanja protupravnog postupanja u prometu kulturnim dobrima.

U evidenciju iz stavka 2. ovoga članka upisuju se podaci propisani pravilnikom iz stavka 5. ovoga članka.

Fizičke i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka prilikom stavljanja u promet pokretnog kulturnog dobra dužne su prethodno provjeriti njegovo podrijetlo.

Način vođenja i sadržaj upisnika i evidencije iz stavka 1. i 2. ovoga članka te nadzor nad evidencijom propisuje pravilnikom ministar nadležan za kulturu.

Članak 101.b

Obveza vođenja evidencije za fizičke i pravne osobe iz članka 101.a ovoga Zakona odnosi se i na promet drugim kulturnim predmetima koji imaju umjetničko, povijesno, arheološko i drugo značenje.

Inspekcijski nadzor nad provedbom stavka 1. ovoga članka i članka 101.a stavka 1. i 2. ovoga Zakona provode inspektori ministarstva nadležnog za kulturu, inspektori tržišne inspekcije i inspektori ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.“.

Članak 21.

U članku 103. podstavak 5. briše se.

Dosadašnji podstavak 6. postaje podstavak 5.

Članak 22.

Članak 104. mijenja se i glasi:

„Vijeće ima predsjednika i 8 članova.

Predsjednika i članove Vijeća imenuje ministar nadležan za kulturu iz redova istaknutih stručnjaka za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.“.

Članak 23.

Članak 115. mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. upotrebljava ili postupa s kulturnim dobrom na način da ga dovodi u izravnu opasnost od oštećenja ili uništenja (članak 31. stavak 1. i članak 74. stavak 1.),
2. ne uplati iznos uložениh sredstava iz državnog proračuna prije prodaje kulturnoga dobra (članak 40.),
3. ne prekine izvođenje radova kada naiđe na arheološko nalazište ili nalaze ili o nalazu ne obavijesti nadležno tijelo (članak 45. stavak 1.),
4. obavlja arheološka i podvodna arheološka iskopavanja i istraživanja suprotno odredbama ovoga Zakona ili suprotno izdanom odobrenju (članak 47. stavak 1.),

5. obavlja ili organizira podvodne aktivnosti na zaštićenim kulturnim dobrima ili vadi potonula kulturna dobra bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 49. stavak 1. i članak 50.),

6. obavlja radove ili radnje na kulturnom dobru bez potvrđenog glavnog projekta ili suprotno potvrđenom glavnom projektu (članak 61.a stavak 3.)

7. obavlja radnje na kulturnom dobru bez prethodnog odobrenja ili suprotno prethodnom odobrenju (članak 62. stavka 1.),

8. započne obavljati gospodarsku djelatnost u prostoru koji se nalazi unutar nepokretnoga kulturnog dobra ili zaštićene kulturno-povijesne cjeline bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 65. stavak 1.),

9. izveze ili iznese kulturno dobro iz Republike Hrvatske suprotno odobrenju nadležnoga tijela ili ne vrati bez odgode kulturno dobro u Republiku Hrvatsku nakon opoziva odobrenja (članak 68. stavak 1. i 3.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 200.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 15.000,00 kuna.

Fizičkoj i pravnoj osobi koja prekršaj iz stavka 1. točke 4. i 5. ovoga članka počini u obavljanju djelatnosti izreći će se mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti u trajanju do jedne godine ako je počinjeni prekršaj naročito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela, povrata počinitelja ili drugih okolnosti počinjenog prekršaja koje ga čine naročito teškim.“.

Članak 24.

Članak 116. mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ne prijavi dobro za koje se predmnijeva da ima svojstva kulturnoga dobra (članak 4. stavak 3.),

2. ne čuva ili ne održava kulturno dobro ili u ostavljenom roku ne izvrši određene mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra (članak 20. podstavak 1. i 2.),

3. upotrebljava kulturno dobro protivno utvrđenoj namjeni ili promijeni namjenu kulturnoga dobra bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela (članak 34. stavak 1. i 2. i 35. stavak 1.),

4. ne ponudi pravo prvokupa sukladno ovom Zakonu (članak 37. stavak 1.),
5. bez odobrenja ili ne poštujući uvjete propisane odobrenjem nadležnog tijela izradi repliku kulturnoga dobra ili je stavi u promet (članak 66. stavak 2. i 3.),
6. ne provodi mjere zaštite nad kulturnim dobrom koje nadležno tijelo naredi u slučaju izvanrednih okolnosti (članak 75.),
7. ne osigura uvjete za provedbu nadzora ili ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 83. stavak 2.),
8. ne postupi po rješenju inspektora za zaštitu kulturnih dobara (članak 86. stavak 1.),
9. započne obavljati poslove na zaštiti, očuvanju ili obnovi kulturnoga dobra, a da za to nema dopuštenje sukladno ovom Zakonu (članak 100. stavak 3.),
10. započne obavljati restauratorsko-konzervatorske poslove na kulturnom dobru, a da nema odgovarajuće stručno zvanje sukladno ovom Zakonu (članak 101. stavak 1.),
11. ne uplati spomeničku rentu u slučajevima propisanim člankom 114. ovoga Zakona ili ju ne uplati u propisanom roku.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 20.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.“.

Članak 25.

Članak 117. mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 40.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ne dopusti stručna i znanstvena istraživanja, tehnička i druga snimanja, kao i provedbu mjera tehničke zaštite i mjera zaštite i očuvanja na kulturnom dobru, te dokumentiranje kulturnoga dobra (članak 20. podstavak 4. i članak 30. stavak 1.),
2. odbije ustupiti pokretno kulturno dobro u svrhu izlaganja, odnosno onemogućiti posjećivanje nepokretnoga kulturnog dobra (članak 33. stavak 1.),
3. vrati kulturno dobro u zemlju nakon proteka roka utvrđenog u odobrenju za privremeni izvoz i iznošenje (članak 68. stavak 1.),
4. ne prijavi nadležnom tijelu unos ili uvoz kulturnoga dobra u zemlju (članak 70. stavak 2.),

5. ne osigura uvjete za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara za slučaj izvanrednih okolnosti i drugih radnji usmjerenih na uništenje i oštećenje kulturnih dobara (članak 75.),

6. obavlja djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima i kulturnim predmetima koji imaju umjetničko, povijesno, arheološko i drugo značenje, a nije upisana u upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu (članak 101.a stavak 1),

7. obavlja djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima i kulturnim predmetima koji imaju umjetničko, povijesno, arheološko i drugo značenje, a ne vodi evidenciju nabave i prodaje te drugih pravnih poslova za kulturna dobra i kulturne predmete ili ne upisuje u evidenciju propisane podatke (članak 101.a stavak 2. i 3. i članak 101.b stavak 1.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 20.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 8.000,00 kuna.“.

Članak 26.

Članak 118. mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ukloni ili ošteti oznaku kojom je označeno kulturno dobro sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 54.),

2. u određenom roku ne izvijesti inspektora o ispunjenju obveza iz rješenja (članak 90. stavak 1.),

3. ne dostavi podatke o korisnoj površini poslovnog prostora u svrhu utvrđivanja spomeničke rente ili ih ne dostavi u propisanom roku (članak 114. stavak 7.),

4. ne dostavi podatke za utvrđivanje spomeničke rente na Obrascu SR (članak 114.a stavak 4.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 8.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 3.000,00 kuna.“.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 27.

Provedbene propise za donošenje kojih je ministar nadležan za kulturu ovlašten ovim Zakonom donijet će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 28.

Ministar nadležan za kulturu imenovat će predsjednika i članove Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra sukladno ovom Zakonu u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Imenovanjem Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra prema ovom Zakonu prestaje dužnost predsjedniku i članovima Vijeća koji su imenovani prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03 - ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12 i 157/13).

Članak 29.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03 - ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12 i 157/13).

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, postupci koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona pokrenuti po člancima 60., 61. i 62. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03 - ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12 i 157/13), a nakon stupanja na snagu Zakona o gradnji (Narodne novine, broj 157/13) i Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 157/13), dovršit će se prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 30.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i objavi pročišćeni tekst Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Članak 31.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

Člankom 1. dodaje se u članku 6. nova točka 10. kojom se propisuje pojam konzervatorskog elaborata kao stručnog dokumenta koji se izrađuje za potrebe zahvata na pojedinačno zaštićenoj građevini u slučaju promjena koje mogu utjecati na tehničko stanje odnosno svojstva kulturnoga dobra, te za postojeću građevinu ili planiranu izgradnju unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline na lokaciji koja je od interesa za očuvanje svojstava kulturno-povijesne cjeline.

Člankom 2. mijenja se članak 12. stavci 2. i 3. kako bi se osigurao upis u zemljišnu knjigu svojstva kulturnoga dobra i prostornih međa kulturnoga dobra, te rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra u slučaju kada se utvrđuje svojstvo kulturnoga dobra za kulturno-povijesne cjeline i arheološka nalazišta. Dostava rješenja obavlja se objavom rješenja u dnevnim novinama koje izlaze na području na kojem se nekretnina nalazi, kada je utvrđeno svojstvo kulturnoga dobra za kulturno-povijesne cjeline i arheološka nalazišta.

Člankom 3. briše se članak 15. stavak 2. kojim se propisuje da je za donošenje rješenja o prestanku svojstva kulturnoga dobra potrebno prethodno mišljenje Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra. Na ovaj način se ujednačava postupak utvrđivanja svojstva kulturnoga dobra i postupak utvrđivanja da kulturno dobro više nema spomenička svojstva.

Člankom 4. briše se članak 25. stavak 2. kojim se propisuje da pravo na naknadu radi ograničenja prava vlasništva vlasnik kulturnoga dobra stječe na temelju potvrde glede ispunjavanja propisanih uvjeta i provedbe mjera određenih na temelju ovoga Zakona koju mu na njegov zahtjev izdaje nadležno tijelo, s obzirom da se potvrdom ne može odlučiti o predmetnoj naknadi.

Člankom 5. mijenja se članak 34. stavak 1. na način da se propisuje da nadležno tijelo po prethodno pribavljenom mišljenju gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika ili općinskog načelnika rješenjem utvrđuje namjenu i način uporabe nepokretnog kulturnoga dobra, a u slučaju da mišljenje u roku od 30 dana od dana dostave zahtjeva za mišljenje ne bude dostavljeno, nadležno tijelo utvrdit će namjenu i način uporabe nepokretnog kulturnoga dobra, bez pribavljenog mišljenja.

Člankom 6. mijenja se članak 37. stavak 1. na način da se propisuje da je vlasnik koji namjerava prodati kulturno dobro, osim građevine ne starije od pedeset godina koja se nalazi unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline i nema status pojedinačno zaštićenog kulturnoga dobra, dužan ga najprije istodobno ponuditi Republici Hrvatskoj, županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini na čijem se području to kulturno dobro nalazi, navodeći cijenu i druge uvjete prodaje.

Člankom 7. dodaje se u članku 42. stavak 2. kojim se propisuje da se odredba o osnivanju zakonskog založnog prava ne primjenjuje na nepokretno kulturno dobro u vlasništvu vjerske zajednice koje se koristi za vjerske svrhe. Razlog za ovakvo izuzeće nalazi se u činjenici da vjerske zajednice u pravilu ne žele prihvatiti sredstva za obnovu crkve kao kulturnoga dobra ako bi se upisivalo založno pravo na takav vjerski objekt. Postoji i pisani prigovor Katoličke crkve da je odredba o upisu založnog prava suprotno kanonskom pravu i smislu Ugovora između Svete Stoline i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture. S obzirom da je smisao odredbe članka 42. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, povrat sredstava

iz državnog proračuna u slučaju prodaje kulturnog dobra, a prodaja nekretnina u vlasništvu vjerskih zajednica koje se koriste za vjerske svrhe (crkve) u Republici Hrvatskoj nije uobičajena, predlaže se, vodeći računa o prethodno navedenom, izuzeti nepokretno kulturno dobro u vlasništvu vjerske zajednice koje se koristi za vjerske svrhe od obveze zasnivanja založnog prava za osiguranje naplate sredstava uložених iz državnog, županijskog, gradskog odnosno općinskog proračuna u slučaju prodaje kulturnoga dobra. Međutim, ostaje obveza povrata javnih sredstava u slučaju prodaje vjerskog objekta.

Člankom 8. mijenja se u članku 43.a stavak 4. tako da se propisuje da se neće provoditi postupak davanja koncesije prema ovom Zakonu, ako je prije utvrđivanja svojstva kulturnoga dobra ili preventivno zaštićenog dobra, započet postupak radi davanja koncesije ili osnivanja prava građenja, prava služnosti odnosno davanja u zakup prema posebnom propisu, pod uvjetom da se koncesionar, nositelj prava građenja, ovlaštenik prava služnosti ili zakupoprimac obveže na provedbu uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe. U vezi s pridržavanjem uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i posljedica kršenja tih uvjeta odgovarajuće se primjenjuju odredbe članaka 43.f i 43.i ovoga Zakona. Također se dodaje stavak 5. kojim se propisuje postupanje u slučaju da je kulturno dobro dio određenog projekta zajedno s drugim nekretninama. Ako kulturno dobro čini dio određenog projekta zajedno s drugom nekretninom na kojoj se treba osnovati pravo građenja, pravo služnosti ili nekretninu treba dati u zakup prema posebnom propisu, za kulturno dobro se neće provoditi postupak davanja koncesije prema ovom Zakonu te se može provesti postupak osnivanja prava građenja, prava služnosti odnosno davanja u zakup prema posebnom propisu, pod uvjetom da se nositelj prava građenja, ovlaštenik prava služnosti odnosno zakupoprimac obveže na provedbu uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe.

Člankom 9. mijenja se članak 43.b kojim se propisuje postupak davanja koncesije na temelju provedenog javnog prikupljanja ponuda. Za kulturna dobra u vlasništvu Republike Hrvatske obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje ministarstvo nadležno za kulturu, a za kulturna dobra u vlasništvu županije, Grada Zagreba, grada ili općine obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje nadležno tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine. Obavijest o namjeri davanja koncesije pored podataka propisanih Zakonom o koncesijama mora sadržavati i uvjete zaštite i očuvanja kulturnih dobara koje utvrđuje nadležno tijelo te način njihove provedbe od strane koncesionara. Za kulturno dobro ili kulturna dobra koja čine dio određenog projekta za čiju provedbu se daje koncesija prema odredbama ovoga Zakona i/ili posebnog zakona, sporazumom između davatelja koncesije se može utvrditi da postupak davanja koncesije provede jedan od davatelja koncesije ili središnje tijelo državne uprave nadležno za upravljanje državnom imovinom kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti provedbe određenog projekta. Iznimno, koncesija se može dati na zahtjev u skladu sa ovim Zakonom, Zakonom o koncesijama i Zakonom o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske. Uvjeti zaštite i očuvanja kulturnih dobara sastavni su dio odluke o davanju koncesije i ugovora o koncesiji. Koncesija se daje na određeno vrijeme, ali ne dulje od 99 godina. Koncesije se upisuju u Upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu i u Registar koncesija koji vodi ministarstvo nadležno za financije. Ministar nadležan za kulturu pravilnikom propisuje sadržaj i način vođenja Upisnika koncesija. Uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i način njihove provedbe za kulturno dobro na pomorskom dobru utvrđuje nadležno tijelo prije objave obavijesti o namjeri davanja koncesije na pomorskom dobru sukladno zakonu kojim se uređuje pomorsko dobro.

Člankom 10. mijenja se djelomično članak 43.c stavci 1., 2. i 3. radi pojmovnog usklađenja sa Zakonom o koncesijama na način da se riječi „odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja“ zamjenjuju riječima „odluka o davanju koncesije“.

Člankom 11. mijenja se članak 43.d stavak 1. radi pojmovnog usklađenja sa Zakonom o koncesijama na način da se riječi „odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja“ zamjenjuju riječima „odluka o davanju koncesije“. Također se dodaje stavak 3. kojim se precizira sadržaj naknade za koncesiju na način da propisuje da u slučaju da koncesija obuhvaća pravo građenja i pravo služnosti sukladno ugovoru o koncesiji, naknada utvrđena za koncesiju obuhvaća naknadu za osnivanje prava građenja i prava služnosti, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Člankom 12. mijenja se članak 43.j stavak 2. na način da se propisuje da se koncesijsko odobrenje daje najdulje na pet godina. Koncesijsko odobrenje daje na temelju javnog natječaja, ustanova koja upravlja kulturnim dobrom na vrijeme od jedne godine i koncesijska naknada je njezin prihod. U praksi se pokazalo da vremensko ograničenje koncesijskog odobrenja na jednu godinu nije svrsishodno budući da je za određene djelatnosti koje bi se obavljale u kulturnom dobru (npr. ugostiteljska djelatnost) to prekratak rok tako da je potrebno produljiti vrijeme trajanja koncesijskog odobrenja kako bi se povećao interes za korištenje prostora unutar kulturnog dobra, a time i prihodi ustanova kulture.

Člankom 13. mijenja se naslov iznad članka 60. i članak 60. koji uređuje utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole i građevinske dozvole. Za zahvate na nepokretnom kulturnom dobru kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra za koje se prema posebnom propisu izdaje lokacijska dozvola, nadležno tijelo na zahtjev zainteresirane osobe prije pokretanja postupka za izdavanje lokacijske dozvole, odnosno tijekom postupka izdavanja te dozvole, utvrđuje posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra. Nadležno tijelo je ovlašteno radi utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra prema potrebi zaključkom odrediti izradu konzervatorskog elaborata. Konzervatorski elaborat koji su izradile ovlaštene specijalizirane pravne i/ili fizičke osobe iz članka 100. Zakona potvrđuje nadležno tijelo. Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se ako je predloženi zahvat i konzervatorski elaborat suprotan utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnoga dobra ili svrsi zaštite kulturnoga dobra propisanoj ovim Zakonom. Posebni uvjeti i potvrda konzervatorskog elaborata iz stavka 1. i 2. ovoga članka nisu upravni akt.

Člankom 14. mijenja se članak 61. te se propisuje da za poduzimanje radnji na nepokretnom kulturnom dobru kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra za koje se prema posebnom propisu izdaje građevinska dozvola, nadležno tijelo na zahtjev investitora u svrhu izrade glavnog projekta, a prije pokretanja postupka za izdavanje građevinske dozvole, utvrđuje posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra. Nadležno tijelo je ovlašteno radi utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra prema potrebi zaključkom odrediti izradu konzervatorskog elaborata. Konzervatorski elaborat iz stavka 1. ovoga članka koji su izradile ovlaštene specijalizirane pravne i/ili fizičke osobe iz članka 100. ovoga Zakona potvrđuje nadležno tijelo. Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se ako su predložene radnje i konzervatorski elaborat suprotni utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnoga dobra ili svrsi zaštite kulturnoga dobra propisanoj ovim Zakonom. Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je glavni projekt izrađen u skladu sa ovim Zakonom u pogledu pitanja u vezi s kojima su utvrđeni posebni uvjeti zaštite kulturnog dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole, nadležno tijelo umjesto posebnih

uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, izdaje potvrdu glavnog projekta. Ako glavni projekt nije usklađen sa izdanim posebnim uvjetima, zahtjev za izdavanje potvrde glavnog projekta se odbija. Posebni uvjeti, potvrda konzervatorskog elaborata i potvrda glavnog projekta iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka nisu upravni akt.

Člankom 15. dodaje članak 61.a kojim se utvrđuje da za gradnju jednostavnih i drugih građevina i radove unutar kulturno-povijesne cjeline, na pojedinačnom kulturnom dobru kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra za koje sukladno propisu kojim se uređuje gradnja nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu, investitor je dužan prije započinjanja radova pribaviti posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra koje izdaje nadležno tijelo. Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se ako su predloženi radovi u suprotnosti s utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnoga dobra ili svrhom zaštite kulturnoga dobra propisanom ovim Zakonom. Za gradnju i radove iz stavka 1. ovoga članka koji se obavljaju na temelju glavnog projekta, investitor je dužan prije započinjanja radova ishoditi potvrdu glavnog projekta koju izdaje nadležno tijelo i kojom utvrđuje da je isti u skladu s ovim Zakonom u pogledu pitanja u vezi s kojima su utvrđeni posebni uvjeti zaštite kulturnoga dobra. Ako glavni projekt nije usklađen sa izdanim posebnim uvjetima, zahtjev za izdavanje potvrde glavnog projekta se odbija. Za gradnju i radove iz stavka 1. ovoga članka koji se ne obavljaju na temelju glavnog projekta, investitor je dužan prije započinjanja radova pribaviti prethodno odobrenje nadležnog tijela. Posebni uvjeti zaštite kulturnoga dobra i potvrda glavnog projekta iz stavka 1. i 3. ovoga članka, ovoga Zakona nisu upravni akt.

Člankom 16. mijenja se članak 62. na način da se propisuje da radnje koje bi mogle narušiti cjelovitost i/ili prouzročiti promjene na pokretnom kulturnom dobru ili na nepokretnom kulturnom dobru za koje se prema posebnom propisu ne izdaje građevinska dozvola, izuzev onih iz članka 61.a stavka 3. Zakona koje se poduzimaju na temelju potvrđenog glavnog projekta, mogu se poduzimati uz prethodno odobrenje nadležnog tijela. Ovakvim radnjama smatraju se osobito: gradnja jednostavnih i drugih građevina i radovi za koje nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu i potvrdu glavnog projekta (članak 61.a stavak 4. Zakona), konzerviranje, restauriranje, premještanje kulturnoga dobra i drugi slični radovi, rad industrijskih i drugih postrojenja i radilišta, sanacija i adaptacija kulturnoga dobra u smislu ovoga Zakona, kao i građenje ostalih jednostavnih i drugih građevina i radova na području na kojem se nalazi kulturno dobro. Ministar nadležan za kulturu pravilnikom propisuje dokumentaciju koju je podnositelj dužan priložiti zahtjevu za prethodno odobrenje. O zahtjevu za prethodno odobrenje nadležno tijelo odlučuje rješenjem, a žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja. Prethodno odobrenje prestaje važiti istekom roka od tri godine računajući od dana pravomoćnosti prethodnog odobrenja.

Člankom 17. mijenja se članak 73. na način da se propisuje da će nadležno tijelo privremeno obustaviti rješenjem određenu radnju ili zahvat, ako investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru za koje je potrebno prethodno odobrenje ili potvrda glavnog projekta iz članka 61.a stavka 3. ovoga Zakona odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno prethodnom odobrenju ili potvrđenom glavnom projektu. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Također se propisuje da će se u slučaju ako investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru za koje je potrebna građevinska dozvola, odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno građevinskoj dozvoli, nadležno tijelo o tome odmah izvijestiti nadležnu građevinsku inspekciju radi daljnjeg postupanja. U slučaju žurnosti nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju i zahvat do poduzimanja mjera od strane nadležne

građevinske inspekcije sukladno posebnom zakonu. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke. Nadležno tijelo može u rješenju naložiti osobama iz stavka 1. ovoga članka obvezu povrata kulturnoga dobra u prijašnje stanje uz prijetnju izvršenja na njihov trošak, a žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja. Ako osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne obustave započetu radnju ili zahvat na kulturnom dobru, nadležno će tijelo obavijestiti nadležnu policijsku upravu radi sprječavanja daljnje štete na kulturnom dobru i nadležnu građevinsku inspekciju.

Člankom 18. mijenja se članak 90. stavak 2. na način da se propisuje da ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora, izvršenje provodi nadležno tijelo. Dosadašnjom odredbom nadležno tijelo bilo je ovlašteno provoditi izvršenje u slučaju kada se izvršenje provodi po trećem, dok ostali načini izvršenja (nenovčane obveze i novčana kazna) nisu bile obuhvaćene.

Člankom 19. mijenja se u članku 100. stavak 1. na način da se propisuje da poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja, obnove i korištenja kulturnih dobara mogu obavljati samo specijalizirane pravne i fizičke osobe. Promet kulturnim dobrima mogu, za razliku od sada važeće odredbe, obavljati pravne i fizičke osobe koje nisu specijalizirane, odnosno nemaju dopuštenje ministarstva nadležnog za kulturu za tu djelatnost. Nadzor nad prometom kulturnih dobara obavljat će se na drugačiji način, što je pobliže propisano člankom 20., a imajući u vidu da u praksi nije zaživjela odredba prema kojoj su fizičke i pravne osobe bile obvezne pribaviti dopuštenje za promet kulturnim dobrima (antikvarijati i dr.).

Člankom 20. dodaje se naslov „5. Nadzor nad prometom pokretnim kulturnim dobrima“ i članci 101.a i 101.b koji uređuju nadzor nad prometom pokretnim kulturnim dobrima. Fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima i kulturnim predmetima upisuju se u upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu. Svrha vođenja upisnika je prikupljanje podataka radi sprječavanja protupravnog postupanja u prometu kulturnim dobrima. Nadalje, fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima dužne su voditi evidenciju nabave i prodaje te drugih pravnih poslova vezanih uz ta kulturna dobra. Svrha evidencije je utvrđivanje slijeda nabave i prodaje kulturnih dobara radi sprječavanja protupravnog postupanja u prometu kulturnim dobrima. Navedene fizičke i pravne osobe prilikom stavljanja u promet pokretnog kulturnog dobra dužne su prethodno provjeriti njegovo podrijetlo. U prethodno spomenutu evidenciju upisuju se podaci propisani pravilnikom koji donosi ministar nadležan za kulturu, a kojim se uređuje način vođenja i sadržaj upisnika i evidencije, te nadzor nad evidencijom. Obveza vođenja evidencije za navedene fizičke i pravne osobe odnosi se i na promet drugim kulturnim predmetima koji imaju umjetničko, povijesno, arheološko i drugo značenje. Inspekcijski nadzor nad provedbom članka 101.a stavka 1. i 2. i članka 101.b stavka 1. ovoga Zakona provode inspektori ministarstva nadležnog za kulturu, inspektori tržišne inspekcije i inspektori ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

Člankom 21. briše se u članku 103. podstavak 5. koja se odnosi na mišljenje Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra u postupku donošenja rješenja o prestanku svojstva kulturnog dobra, s obzirom da je ovo pitanje ovim Zakonom drugačije uređeno.

Člankom 22. mijenja se članak 104. na način da se propisuje da Hrvatsko vijeće za kulturna dobra ima predsjednika i 8 članova. Predsjednika i članove Vijeća imenuje ministar nadležan za kulturu iz redova istaknutih stručnjaka za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

Člancima 23. – 26. uređuju se prekršajne odredbe koje se usklađuju s Kaznenim zakonom i Prekršajnim zakonom, s obzirom da prekršaji i prekršajne sankcije moraju biti odvojeno uređeni za fizičke i pravne osobe, a odredbe sadržane u Kaznenom zakonu moraju se brisati iz odredbi ovoga Zakona. U tom smislu preuređeni su važeći članci Zakona koji sadrže prekršajne odredbe.

Člankom 27. propisan je rok za donošenje provedbenih propisa. Provedbene propise za donošenje kojih je ministar nadležan za kulturu ovlašten ovim Zakonom donijet će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Člankom 28. propisano je da će ministar nadležan za kulturu imenovati predsjednika i članove Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra sukladno ovom Zakonu u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Imenovanjem Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra prema ovom Zakonu prestaje dužnost predsjedniku i članovima Vijeća koji su imenovani prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03 - ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12 i 157/13).

Člankom 29. propisano je da će se postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršiti prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03- ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12 i 157/13). Iznimno, postupci koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona pokrenuti po člancima 60., 61. i 62. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, broj 69/99, 151/03, 157/03 - ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12 i 157/13), a nakon stupanja na snagu Zakona o gradnji (Narodne novine, broj 157/13) i Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 157/13), dovršiti će se prema odredbama ovoga Zakona. S obzirom da se ovaj Zakon usklađuje sa novim Zakonom o gradnji i Zakonom o prostornom uređenju u dijelu koji se odnosi na građevinsku i lokacijsku dozvolu, a imajući u vidu da je ova materija sasvim drugačije uređena u odnosu na ranije propise (rješenje o uvjetima gradnje i dr.), u praksi se već primjenjuju odredbe koje su ugrađene u ovaj Zakon a preuzete su iz Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju. Potrebno je stoga navedene započete postupke i dovršiti prema ovom Zakonu koji je usklađen s navedenim posebnim propisima, napose u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite i očuvanja kulturnih dobara u postupku izdavanja lokacijske i građevinske dozvole, te izdavanja prethodnog odobrenja.

Člankom 30. ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i objavi pročišćeni tekst Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Člankom 31. propisuje se da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Članak 6.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. zaštita kulturnog dobra jest poglavito provedba mjera zaštite pravne i stručne naravi propisanih odredbama ovoga Zakona, a sukladnih pravilima konzervatorske struke,
2. očuvanje kulturnoga dobra jest provedba mjera zaštite i očuvanja radi produženja trajanja spomeničkih svojstava kulturnoga dobra,
3. čuvanje kulturnoga dobra je sustavno praćenje stanja kulturnoga dobra i osiguravanje njegove zaštite od svakog ugrožavanja toga dobra ili njegovih spomeničkih svojstava, kao i svake druge protupravne ili neovlaštene uporabe,
4. održavanje kulturnoga dobra je sustavno praćenje stanja kulturnoga dobra te poduzimanje mjera i radova nužnih za očuvanje spomeničkih svojstava, cjelovitosti i namjene kulturnoga dobra,
5. kulturno-povijesnom cjelinom smatra se naselje ili dio naselja, kao i područje, koji su zaštićeni kao kulturno dobro,
6. nositelj prava na kulturnom dobru smatra se osim vlasnika i nositelj drugih stvarnih i obveznih prava na kulturnom dobru,
7. imatelj kulturnoga dobra jest svaka osoba koja na bilo koji način i po bilo kojoj osnovi drži kulturno dobro,
8. sustav mjera zaštite kulturnoga dobra jest ukupnost svih zaštitnih mjera utvrđenih radi potpune zaštite i očuvanja pojedinoga kulturnog dobra,
9. nadležno tijelo je Konzervatorski odjel Ministarstva kulture na čijem se području kulturno dobro nalazi, a za područje Grada Zagreba Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu.
10. konzervatorska podloga je stručna dokumentacija koja sadrži grafički i tekstualni dio, a obuhvaća identifikaciju, analizu stanja, valorizaciju i mjere očuvanja kulturno-povijesnih vrijednosti na području obuhvata.

Članak 12.

Svojstvo kulturnoga dobra, na temelju stručnog vrednovanja, utvrđuje Ministarstvo kulture rješenjem koje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Rješenjem kojim se utvrđuje svojstvo nepokretnoga kulturnog dobra obvezno se utvrđuju prostorne međe kulturnoga dobra koje se zaštićuje, a dostavlja se nadležnom katastru i sudu radi zabilježbe u zemljišnim knjigama.

Rješenje o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra koje se odnosi na podvodno arheološko nalazište dostavlja se i nadležnoj lučkoj kapetaniji.

Rješenjem iz stavka 1. određuje se sustav mjera zaštite kulturnoga dobra i obveza upisa kulturnoga dobra u Registar, Listu zaštićenih kulturnih dobara.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja. Rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 15.

Ako kulturno dobro izgubi svojstva radi kojih je zaštićeno, Ministarstvo kulture donijet će rješenje o prestanku svojstva kulturnoga dobra, na temelju kojega će se kulturno dobro brisati iz Registra.

Rješenje iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo kulture donosi uz prethodno mišljenje Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra.

Rješenje kojim se utvrđuje prestanak svojstva nepokretnog kulturnoga dobra obvezno se dostavlja nadležnom katastru i sudu radi brisanja zabilježbe u zemljišnim knjigama.

Rješenje o prestanku svojstva kulturnoga dobra koje se odnosi na podvodno arheološko nalazište dostavlja se i nadležnoj lučkoj kapetaniji.

Članak 25.

Vlasnik kulturnoga dobra ima pravo na naknadu radi ograničenja prava vlasništva prema odredbama ovoga Zakona i na oslobođenja i povlastice propisane posebnim zakonom ako postupi sukladno odredbama ovoga Zakona i provodi mjere zaštite koje odredi Ministarstvo kulture, odnosno nadležno tijelo.

Pravo iz stavka 1. ovoga članka vlasnik kulturnoga dobra stječe na temelju potvrde glede ispunjavanja propisanih uvjeta i provedbe mjera određenih na temelju ovoga Zakona koju mu na njegov zahtjev izdaje nadležno tijelo.

Članak 34.

Namjenu i način uporabe nepokretnoga kulturnoga dobra rješenjem utvrđuje nadležno tijelo, a po prethodno pribavljenom mišljenju gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik.

Namjenu i način uporabe može nadležno tijelo utvrditi i za pokretno kulturno dobro kad ocijeni da je to potrebno.

Članak 37.

Vlasnik koji namjerava prodati kulturno dobro dužan je najprije istodobno ponuditi ga Republici Hrvatskoj, županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini na čijem se području to kulturno dobro nalazi navodeći cijenu i druge uvjete prodaje.

Prvenstvo u ostvarenju prava prvokupa ima grad ili općina u odnosu na županiju i Grad Zagreb, pa Republika Hrvatska.

Republika Hrvatska, županija, Grad Zagreb, grad ili općina mora se očitovati o toj ponudi u roku od 60 dana od dana primitka pisane ponude.

Ako se pravna osoba iz stavka 3. ovoga članka ne namjerava koristiti svojim pravom prvokupa, dužna je u roku od 30 dana od dana primitka ponude o tome obavijestiti druge pravne osobe koje imaju pravo prvokupa i vlasnika.

Nakon isteka roka iz stavka 3. ovoga članka vlasnik može kulturno dobro prodati drugoj osobi uz cijenu koja ne može biti niža od cijene navedene u ponudi i pod uvjetima koji za kupca nisu povoljniji od uvjeta sadržanih u ponudi iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 42.

Za osiguranje naplate sredstava koja su iz državnog, županijskog, gradskog, odnosno općinskog proračuna uložena u zaštitu i očuvanje nepokretnog kulturnog dobra osniva se zakonsko založno pravo u korist ulagatelja.

Kada se sredstva iz državnog, županijskog, gradskog, odnosno općinskog proračuna ulažu u zaštitu i očuvanje pokretnog kulturnog dobra, ono se predaje javnoj ustanovi restauratorske djelatnosti ili drugoj ovlaštenoj osobi koja će provesti mjere zaštite i očuvanja, a na istom dobru osniva se zakonsko založno pravo u korist ulagatelja sredstava.

Članak 43.a

Koncesijom se stječe pravo na gospodarsko korištenje nepokretnoga kulturnog dobra ili pravo obavljanja gospodarskih djelatnosti u vezi s nepokretnim kulturnim dobrom koje je u vlasništvu Republike Hrvatske, županije, Grada Zagreba, grada ili općine.

Koncesija iz stavka 1. ovoga članka smatra se koncesijom za gospodarsko korištenje nepokretnog kulturnog dobra u smislu Zakona o koncesijama. Ova koncesija obuhvaća pravo građenja i pravo služnosti kada je ono potrebno radi provedbe određenog projekta sukladno ugovoru o koncesiji.

Na pitanja koncesije koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o koncesijama.

Ako je prije utvrđivanja svojstva kulturnog dobra ili preventivno zaštićenog dobra, započet postupak radi davanja koncesije ili osnivanja prava građenja i prava služnosti prema posebnom propisu, neće se provoditi postupak davanja koncesije prema ovom Zakonu, pod uvjetom da se koncesionar, nositelj prava građenja ili ovlaštenik prava služnosti obveže na provedbu uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe. U vezi s pridržavanjem uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i posljedica kršenja tih uvjeta odgovarajuće se primjenjuju odredbe članaka 43.f i 43.i ovoga Zakona.

Članak 43.b

Koncesija se daje na temelju provedenoga javnog prikupljanja ponuda.

Za kulturna dobra u vlasništvu Republike Hrvatske obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje ministarstvo nadležno za kulturu, a za kulturna dobra u vlasništvu županije, Grada Zagreba, grada ili općine obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje nadležno tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine.

Obavijest o namjeri davanja koncesije pored podataka propisanih Zakonom o koncesijama mora sadržavati i uvjete zaštite i očuvanja kulturnih dobara koje utvrđuje nadležno tijelo te način njihove provedbe od strane koncesionara.

Uvjeti zaštite i očuvanja kulturnih dobara sastavni su dio odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja i ugovora o koncesiji.

Koncesija se daje na određeno vrijeme, ali ne dulje od 50 godina.

Iznimno od stavka 5. ovoga članka, ako se koncesija prema ovom Zakonu daje u svrhu provedbe određenog projekta ili programa investitora za koji se koncesija daje i prema odredbama posebnog propisa, vrijeme trajanja koncesije može se utvrditi i prema odredbama posebnog propisa.

Koncesije se upisuju u Upisnik koji vodi Ministarstvo i u Registar koncesija koji vodi ministarstvo nadležno za financije.

Ministar nadležan za kulturu pravilnikom propisuje sadržaj i način vođenja Upisnika koncesija.

Uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i način njihove provedbe za kulturno dobro na pomorskom dobru utvrđuje nadležno tijelo prije objave obavijesti o namjeri davanja koncesije na pomorskom dobru sukladno zakonu kojim se uređuje pomorsko dobro.

Članak 43.c

Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, pored podataka propisanih Zakonom o koncesijama, sadrži osobito:

- kulturno dobro na koje se koncesija odnosi,
- uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe od strane koncesionara,
- namjenu i vrijeme trajanja koncesije uz prethodno pribavljenu suglasnost nadležnoga tijela.

Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za kulturna dobra u vlasništvu Republike Hrvatske donosi ministarstvo nadležno za kulturu (davatelj koncesije).

Za kulturna dobra u vlasništvu županije, Grada Zagreba, grada ili općine odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja donosi nadležno tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine (davatelj koncesije).

Članak 43.d

Na osnovi odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja davatelj koncesije i odabrani najpovoljniji ponuditelj sklapaju ugovor o koncesiji koji mora biti u skladu s ovim Zakonom i Zakonom o koncesijama.

Visina naknade za koncesiju utvrđuje se ovisno o namjeni, opsegu i visini potrebnih ulaganja, pogodnostima i materijalnim učincima koji se postižu koncesijom, ograničenjima kojima je podvrgnut koncesionar propisanim uvjetima zaštite i očuvanja kulturnih dobara te drugim mjerilima i tržišnim uvjetima koje utvrđuje davatelj koncesije kao i kriterijima propisanim Zakonom o koncesijama.

Članak 43.j

Javna ustanova koja upravlja nepokretnim kulturnim dobrom može za obavljanje gospodarskih djelatnosti ili za korištenje kulturnoga dobra kojim upravlja, dati koncesijsko odobrenje.

Koncesijsko odobrenje može se dati za obavljanje djelatnosti kojom se ne sprječava provedba mjera zaštite i očuvanja kulturnoga dobra. Koncesijsko odobrenje daje se najduže na godinu dana.

Korisnik koncesijskog odobrenja dužan je prije zaključenja ugovora o koncesijskom odobrenju osigurati odgovarajuća jamstva glede provedbe mjera zaštite i očuvanja kulturnog dobra.

Na osnovi odluke o koncesijskom odobrenju zaključuje se ugovor o koncesijskom odobrenju.

Koncesijsko odobrenje javna ustanova daje uz prethodnu suglasnost nadležnoga tijela. Koncesijsko odobrenje mora sadržavati uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra što ih utvrđuje nadležno tijelo.

Naknada za koncesijska odobrenja prihod su javne ustanove koja upravlja kulturnim dobrom.

5. Utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra u postupku izdavanja lokacijske dozvole i rješenja o uvjetima građenja

Članak 60.

Za poduzimanje radnji na nepokretnom kulturnom dobru, kao i na području prostornih međa kulturnoga dobra, za koje je prema posebnom propisu obvezna lokacijska dozvola, tijelo nadležno za njezino izdavanje dužno je pribaviti posebne uvjete zaštite kulturnog dobra.

Za poduzimanje radnji iz stavka 1. ovoga članka za koje se prema posebnom propisu izdaje rješenje o uvjetima građenja, investitor je dužan, prije podnošenja zahtjeva, pribaviti posebne uvjete zaštite kulturnog dobra.

Članak 61.

Za poduzimanje radnji u zaštićenim kulturno-povijesnim cjelinama za koje je prema posebnom propisu obvezna lokacijska dozvola, tijelo uprave nadležno za njezino izdavanje dužno je pribaviti posebne uvjete zaštite kulturnog dobra.

Za poduzimanje radnji iz stavka 1. ovoga članka za koje se prema posebnom propisu izdaje rješenje o uvjetima građenja, investitor je dužan, prije podnošenja zahtjeva, pribaviti posebne uvjete zaštite kulturnog dobra.

Posebni uvjeti zaštite kulturnog dobra iz članka 60. i iz ovoga članka nisu upravni akt, a izdaje ih nadležno tijelo na zahtjev upravnog tijela nadležnog za izdavanje lokacijske dozvole odnosno na zahtjev investitora u postupku izdavanja rješenja o uvjetima građenja.

Članak 62.

Radnje koje bi mogle prouzročiti promjene na kulturnom dobru, odnosno koje bi mogle narušiti cjelovitost kulturnoga dobra, mogu se poduzimati uz prethodno odobrenje nadležnog tijela.

Kao radnje iz stavka 1. ovoga članka smatraju se osobito: konzerviranje, restauriranje, premještanje kulturnoga dobra i drugi slični radovi, rad industrijskih i drugih postrojenja i radilišta, kao i rekonstrukcija, sanacija i adaptacija kulturnoga dobra u smislu ovoga Zakona i građenje na području na kojem se nalazi kulturno dobro.

Ministar kulture propisuje dokumentaciju koju je podnositelj dužan priložiti zahtjevu za prethodno odobrenje.

O zahtjevu za prethodno odobrenje nadležno tijelo odlučuje rješenjem.

Žalba na rješenje iz stavka 5. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 73.

Ako investitor i/ili izvođač radova poduzme radnju na kulturnom dobru, za koju je potrebno prethodno odobrenje i/ili je poduzme protivno tom odobrenju, nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Nadležno tijelo može u rješenju naložiti osobama iz stavka 1. ovoga članka obvezu povrata kulturnoga dobra u prijašnje stanje uz prijetnju izvršenja na njegov trošak.

Žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja.

Ako osobe iz stavka 1. ovoga članka ne obustave započetu radnju na kulturnom dobru, nadležno će tijelo obavijestiti nadležnu policijsku upravu radi sprječavanja daljnje štete na kulturnom dobru i nadležnu građevinsku inspekciju.

Članak 90.

Nadzirana osoba dužna je o ispunjenju rješenjem naloženoga postupanja izvijestiti inspektora u roku od 8 dana od dana isteka roka za ispunjenje obveze.

Kad nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora, propisane radnje izvršit će nadležno tijelo na trošak nadzirane osobe.

Članak 100.

Poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja, obnove, korištenja i prometa kulturnim dobrima mogu obavljati specijalizirane pravne i fizičke osobe.

Ministar kulture uz prethodnu suglasnost ministra gospodarstva pravilnikom propisuje uvjete koje mora ispunjavati fizička ili pravna osoba za dobivanje dopuštenja za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka.

Rješenje kojim se dopušta obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka donosi Ministarstvo kulture.

Ministarstvo kulture vodi upisnike pravnih i fizičkih osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 103.

Vijeće:

- raspravlja o općim pitanjima iz područja zaštite i očuvanja kulturnih dobara i daje preporuke za unaprjeđivanje djelatnosti zaštite i očuvanja kulturnih dobara,
- upoznaje se s programima zaštite kulturnih dobara i njihovom provedbom,
- predlaže ministru kulture donošenje odluke o proglašenju ugroženoga kulturnog dobra,
- daje mišljenje o uklanjanju nepokretnoga kulturnog dobra,
- daje mišljenje u postupku donošenja rješenja iz članka 15. ovoga Zakona,
- raspravlja o prijetnjama u području zaštite i očuvanja kulturnih dobara i predlaže rješenja.

Članak 104.

Vijeće ima predsjednika i 8 članova.

Predsjednik i tri člana Vijeća imenuje ministar kulture iz reda istaknutih stručnjaka za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

Članovi Vijeća po položaju jesu: ravnatelj Hrvatskoga restauratorskog zavoda, ravnatelj Hrvatskoga državnog arhiva, glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Članovi Vijeća su predstavnik Hrvatskoga muzejskog vijeća i predstavnik tijela državne uprave nadležnog za zaštitu prirode i okoliša.

Članak 115.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja:

1. prisvoji kulturno dobro koje je prema odredbama ovoga Zakona u vlasništvu Republike Hrvatske (članak 19. stavak 1.),
2. upotrebljava ili postupa s kulturnim dobrom na način da ga dovodi u izravnu opasnost od oštećenja ili uništenja (članak 31. stavak 1. i članak 74. stavak 1.),
3. ne uplati iznos uložених sredstava iz državnog proračuna prije prodaje kulturnoga dobra (članak 40.),
4. ne prekine izvođenje radova kada naiđe na arheološko nalazište ili nalaze ili o nalazu ne obavijesti nadležno tijelo (članak 45. stavak 1.),
5. obavlja arheološka i podvodna arheološka iskopavanja i istraživanja suprotno odredbama ovoga Zakona ili suprotno izdanom odobrenju (članak 47.),
6. obavlja ili organizira podvodne aktivnosti na zaštićenim kulturnim dobrima ili vadi potonula kulturna dobra bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 49. stavak 1. i članak 50.),
7. obavlja radove ili radnje na kulturnom dobru suprotno odredbama ovoga Zakona (članak 62.),

8. započne obavljati djelatnost u poslovnom prostoru koji se nalazi unutar nepokretnoga kulturnog dobra ili zaštićene kulturno-povijesne cjeline bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 65.),

9. izveze ili iznese kulturno dobro iz Republike Hrvatske suprotno odobrenju nadležnoga tijela ili ne vrati bez odgode kulturno dobro u Republiku Hrvatsku nakon opoziva odobrenja (članak 68.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

Fizičkoj i pravnoj osobi koja prekršaj iz stavka 1. točke 5. ovoga članka počini u obavljanju djelatnosti izreći će se mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti u trajanju do jedne godine ako je počinjeni prekršaj naročito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela, povrata počinitelja ili drugih okolnosti počinjenog prekršaja koje ga čine naročito teškim.

Članak 116.

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja:

1. ne prijavi dobro za koje se predmnijeva da ima svojstva kulturnoga dobra (članak 4. stavak 3.),
2. ne čuva ili ne održava kulturno dobro ili u ostavljenom roku ne izvrši određene mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra (članak 20. stavak 1.),
3. upotrebljava kulturno dobro protivno utvrđenoj namjeni ili promijeni namjenu kulturnoga dobra bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela (članak 34. i 35.),
4. ne ponudi pravo prvokupa sukladno ovom Zakonu (članak 37.),
5. bez odobrenja ili ne poštujući uvjete propisane odobrenjem nadležnog tijela izradi repliku kulturnoga dobra ili je stavi u promet (članak 66. stavak 2. i 3.),
6. ne provodi mjere zaštite nad kulturnim dobrom koje nadležno tijelo naredi u slučaju izvanrednih okolnosti (članak 75.),
7. ne osigura uvjete za provedbu nadzora ili ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 83. stavak 2.),
8. ne postupi po rješenju inspektora za zaštitu kulturnih dobara (članak 86.),
9. započne obavljati poslove na zaštiti, očuvanju ili obnovi kulturnoga dobra, a da za to nema dopuštenje sukladno ovom Zakonu (članak 100.),
10. stavi u promet kulturno dobro, a za obavljanje tih poslova nema dopuštenje nadležnog tijela (članak 100.),
11. započne obavljati restauratorsko-konzervatorske poslove na kulturnom dobru, a da nema odgovarajuće stručno zvanje sukladno ovom Zakonu (članak 101.),
12. ne uplati spomeničku rentu u slučajevima propisanim člankom i 114. ovoga Zakona ili ju ne uplati u propisanom roku.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 20.000,00 kuna.

Članak 117.

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 40.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja:

1. ne dopusti stručna i znanstvena istraživanja, tehnička i druga snimanja, kao i izvođenje mjera tehničke zaštite na kulturnom dobru (članak 20. stavak 1. i članak 30. stavak 1.),
2. odbije ustupiti pokretno kulturno dobro u svrhu izlaganja, odnosno onemogućiti posjećivanje nepokretnoga kulturnog dobra (članak 33.),
3. vrati kulturno dobro u zemlju nakon proteka roka utvrđenog u odobrenju za privremeni izvoz i iznošenje (članak 68. i 69.),
4. ne prijavi nadležnom tijelu unos ili uvoz kulturnoga dobra u zemlju (članak 70. stavak 2.),
5. ne osigura uvjete za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara za slučaj izvanrednih okolnosti i drugih radnji usmjerenih na uništenje i oštećenje kulturnih dobara (članak 75.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 118.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja:

1. ukloni ili ošteti oznaku kojom je označeno kulturno dobro sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 54.),
2. u određenom roku ne izvijesti inspektora o ispunjenju obveza iz rješenja (članak 90. stavak 1.),
3. ne dostavi podatke za utvrđivanje spomeničke rente prema članku 114. stavak 7.,
4. ne dostavi podatke za utvrđivanje spomeničke rente prema članku 114.a stavak 4.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna.